

РОЗРАХУНКОВО-
ГРАФІЧНА РОБОТА
З ДИСЦИПЛІНИ
«РЕГІОНАЛЬНА
ЕКОНОМІКА»

ЧЕРКАСЬКА ТА
Житомирська ОБЛАСТІ

Виконала:
студентка групи
БФКБ-115
Культенко Валерія

Порівняння за економіко-географічним положенням

табл. 1.

	Черкаська область	Житомирська область
Економічний район	Центральний	Столичний
близькість до держ кордонів	Немає спільних кордонів	Має кордон з Білорусією
Межує з обл.	Київською, Полтавською, Кіровоградською, Вінницькою	Рівненською, Хмельницькою, Вінницькою, Київською.
Площа території	20,9(тис.кв.км)	29,9(тис.кв.км)
чисельність населення(1.01.15)	1251,8 тис. жителів.	1 247 500тис. жителів.
Адмін.центр	Черкаси	Житомир
К-сть районів	20	23
К-сть міст	16	11
сМТ	15	43
села	826	1627

Корисні копалини регіону:

Черкаського: Важливе значення мають бентонітові та палигорскітові глини. Майже повсюдно поширені кварцові піски.

Серед паливних ресурсів переважає буре вугілля та торф.

Рудні корисні копалини у вигляді осадових залізних руд

В області є понад 100 родовищ цегельно-черепичної сировини. У наявності значні запаси будівельних пісків та каменю, керамзитової сировини.

є значні запаси будівельного каменю.

найбільше в Україні Черкаське родовище бентонітових та палегорських глин, які є однією з важливих статей експортно-імпортних операцій на світовому ринку.

має значні запаси вторинних каолінів, є поклади бурого вугілля, торфу, бокситів. На межі Черкаської та Кіровоградської областей розташоване Болтиське родовище горючих сланців. Лівобережна частина області має значні запаси мінерально-лікувальних вод типу «Миргородська»

- **Житомирського:** Є запаси будівельних пісків, пірофілітових сланців, керамічних глин і ряду інших видів мінеральної будівельної сировини, є великі поклади габро, гранітів, лабрадоритів . Присутні також рідкісноземельні елементи — ванадій, скандій, гафній, торій, які користуються значним попитом на світовому ринку. У межах Іршанського титанорудного району видобувають ільменіт (оксид титану).
- Перспективним є родовище мармуру
- В області видобувається кольоровий напівдорогоцінний камінь — берил, топаз, кварц з подальшою його обробкою та виготовленням ювелірних виробів.

Клімат

*Продовження табл.
1.1.*

Черкаська обл

Клімат регіону помірно континентальний. Зима м'яка, з частими відлигами. Літо тепле, в окремі роки спекотне, західні вітри приносять опад и. Пересічна температура повітря $+7,2^{\circ}\text{C}$. Середня температура найхолоднішого місяця січня $-8,9^{\circ}\text{C}$. Середня температура липня становить $+27,5^{\circ}\text{C}$. Максимальна $+45^{\circ}\text{C}$, мінімальна -37°C . Період з температурою $+10^{\circ}\text{C}$ становить 160 — 170 днів. Опадів 450–520 мм у рік.

Житомирська обл

Клімат Житомирської області помірно континентальний, з вологим літом та м'якою зимою. Середня температура січня $\approx 10^{\circ}\text{C}$, а в липні — близько $+20^{\circ}\text{C}$. Річна кількість опадів на півночі ≈ 600 мм, а на півдні ≈ 570 мм. Немало шкоди завдає господарству області таке метеорологічне явище як град (до шести днів за рік), сильні проливні дощі.

Річки

- У межах Черкаської області — 181 річка завдовжки понад 10 км кожна. Вони належать до сточищ двох великих річок України: Дніпра(річки східної частини області) та Південного Бугу.
- Найбільші річки в межах області: Дніпро, Рось, Вільшанка, Тясмин, Тікич
- Усі річки області належать до рівнинного типу. Проте деякі річки західної частини області (в межах Придніпровської височини) місцями мають ознаки гірських річок — є пороги і невеликі водоспади(наприклад водосп. Вир). Річки використовуються для рибництва, судноплавства, зрошення; вони є джерелом гідроенергії.

- ▣ Гідрографічна мережа Житомирської області налічує **221** річку завдовжки понад **10** км кожна; їхня загальна довжина — **5366** км. Всі вони належать до басейну Дніпра. Річки північної та західної частини області протікають у межах басейну Прип'яті — однієї з найбільших правих приток Дніпра, решта річок належать безпосередньо до басейну Дніпра.
- ▣ Основні річки в межах області: Случ (притока Горині) — **194** км, Уж — **159** км, Тетерів — **247** км.
- ▣ Усі річки області належать до рівнинного типу; лише деякі у місцях виходу кристалічних порід мають ознаки гірських річок з перекатами та водоспадами (наприклад, водоспад на річці Березина, водоспад Вчелька).

Ґрунти

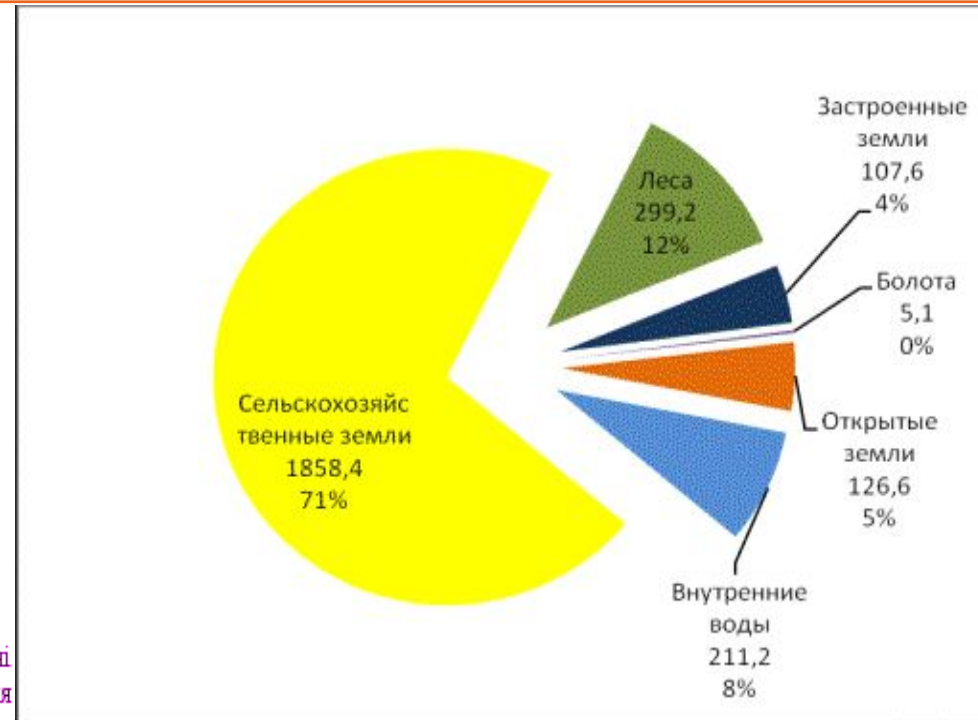
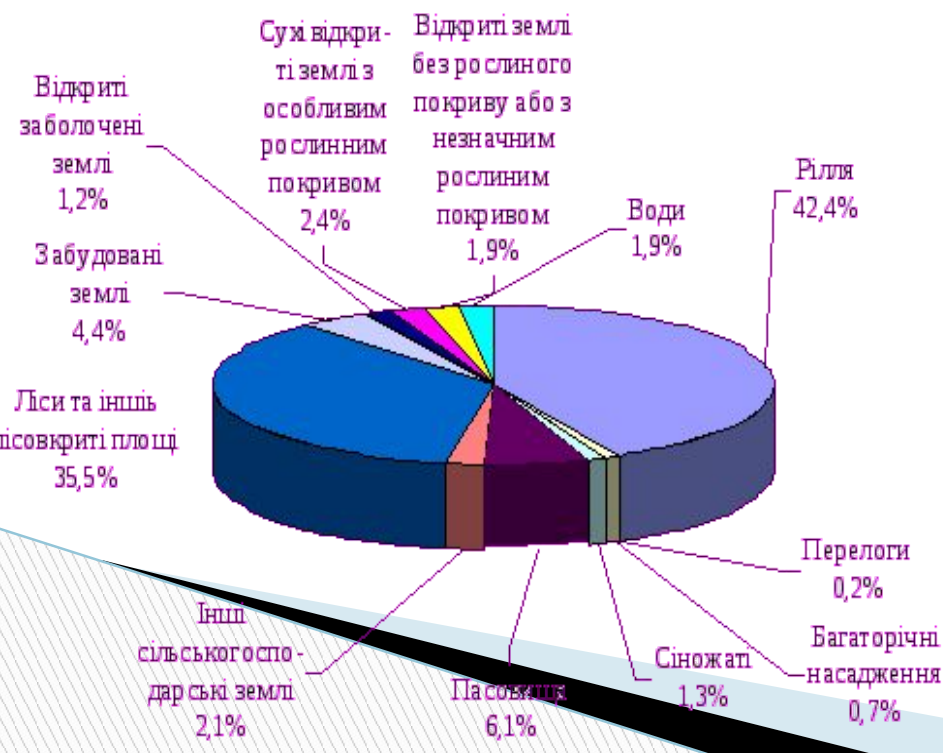
Продовження табл. 1.1.

Черкаська обл.

У ґрунтовому покриві на правобережжі переважають чорноземи, на піднесених місцях — сірі і світло-сірі ґрунти. На лівобережжі поширені дерново-глеєві, могутні лучні і дерново-підзолисті ґрунти.

Житомирська обл.

переважають дерново-підзолисті ґрунти піщаного, складу. В балках, долинах річок переважають дернові ґрунти, в заплавах і зниженнях рельєфу сформувалися болотні і торфово-болотні ґрунти. В лісостеповій частині області - сірі лісові, темно-сірі опідзолені ґрунти, а також чорноземи Лісами вкрито 1 млн. га (28% площі області).

Рослинність та тваринний світ

Продовження табл. 1.1.

	Черкаська обл	Житомирська обл
Рослинність	<p>За сприятливих кліматичних умов область багата на рослинність, славиться цінними мальовничими лісами, різноманітним тваринним світом.</p> <p>Серед рослин, які зникають у Черкаській області, є релікти, рослини, які збереглися з минулих геологічних епох: вовчі ягоди пахучі, бруслина карликова, в'язіль стрункий, латаття біле, водяний горіх плаваючий та ін.</p>	<p>найбільш поширеним є дуб звичайний, сосна звичайна, граб, береза, вільха, осика, липа . На Житомирському Поліссі порівняно великі площі займає береза. Лісистість збільшується в північному і західному напрямках.</p> <p>У лісах Полісся багато реліктових і рідкісних рослин. Серед реліктових — рододендрон жовтий, береза низька, меч-трава болотна, ломикамінь болотний, верес .З рідкісних рослин трапляються плаун колючий, білокрильник болотяний</p>
тваринний світ	<p>Водяться в області косулі, зайці-русаки, зрідка – дикі кабани, вовки, а також лисиці, куниці, тхори тощо.</p> <p>Акліматизували на території області і деяких цінних хутрових звірів – борсуків, видр, ондатр та ін.</p>	<p>Досить велика чисельність зайця-русака, куниця, борсуки, горностаї, вовки, тетерев, глухар, рябчик, лебідь-шипун та ін. трапляються журавель сірий, лелека чорний та ін.</p> <p>польова і лісова миші, полівка сіра, полівка лісова, квіткогриз яблуневий, короїд-</p>

Черкаська обл

За структурою господарства область індустріально-аграрна. У сукупному випуску товарів і послуг питома вага промисловості становить 42%.

Структура промислового виробництва: добувна промисловість становить 2,2% загальнообласного обсягу; обробна промисловість – 86,9%; виробництво та розподілення електроенергії, газу, тепла, води – 10,9%. У промисловому виробництві переважають харчова (39,9%) та хімічна (26,9%) промисловість. Машинобудування і металообробка складають 8%, легка промисловість – 1,5%. Площа сільськогосподарських угідь – 1,5 млн. га, тобто 3,5% угідь в Україні, в тому числі ріллі – 1,3 млн. га.

Загал
ьні
відом
ості
про
струк
туру
госпо
дарст
ва
облас
ті

Житомирська обл

у структурі промислового виробництва регіону найбільшу питому вагу мають харчова промисловість, машинобудування та металообробка, деревообробна промисловість та промисловість будівельних матеріалів. В області виробляється 48% загальноукраїнського обсягу фарфоро-фаянсового посуду, 33% лляних тканин і панчішно-шкарпеткових виробів. У структурі виробництва товарів народного споживання частка продовольчих товарів становить 61%.

Сільське господарство:
Житомирщина – регіон, де значного розвитку набуло хмелярство і льонарство. Тут збирають 75% українського хмелю і 30% льону-довгунця.

Визначення частки площі регіонів від площі країни

регіон	Площа (S_i), тис км ²	Частка(D_i), %
Черкаська обл.	20,9	3,4%
Житомирська обл.	29,9	4,9%
Україна	603,7	100%

$$DS_i = S_i / S_{кр} * 100\%$$

DS_i – частка території області

S_i – площа території області

$S_{кр}$ – площа території країни

- Черкаська область
- Житомирська область
- Україна

Визначення частки населення регіонів від населення країни

регіон	Населення(N_i), тис.осіб			Частка(D_i), %		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Черкаська обл.	1284,6	1277,3	1268,9	2,8%	2,7%	2,8%
Житомирська обл.	1278,4	1273,2	1268,9	2,7%	2,8%	2,7%
Україна	45778,5	45633,6	45553,0			

$$D_{Ni} = N_i / N_{кр} * 100\%$$

D_{Ni} – частка населення області
 N_i – чисельність населення області

$N_{кр}$ – чисельність населення країни

Рис. 2. Динаміка чисельності населення в Черкаській та Житомирській областях у 2011-2013 рр.

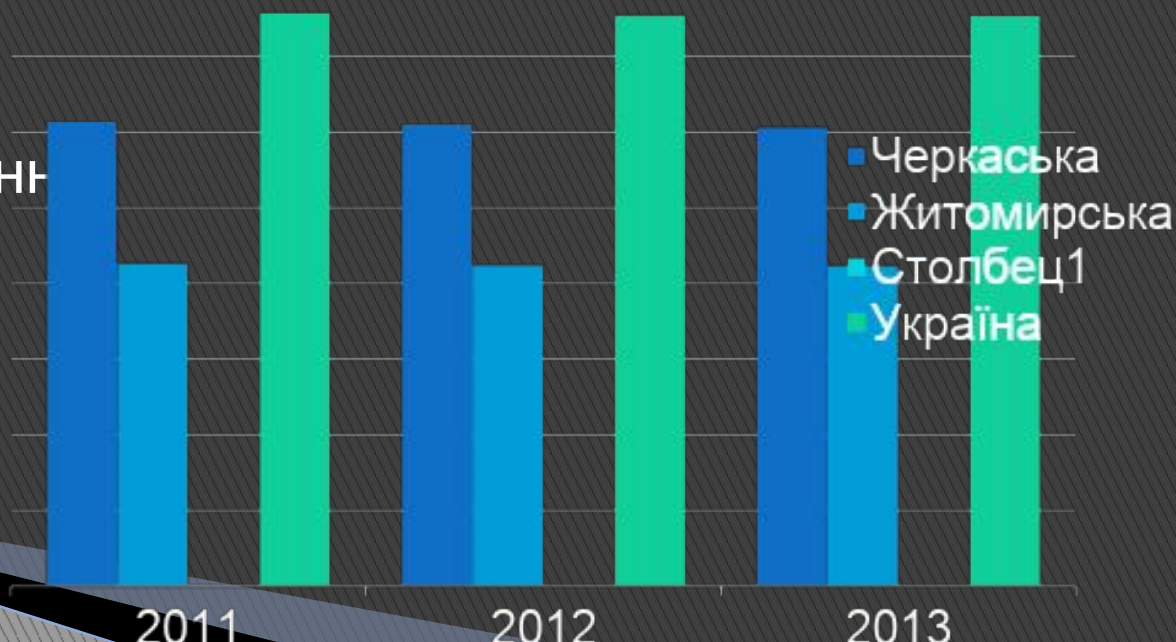

- ВИСНОВКИ:** Отже, за даними таблиць ми спостерігаємо, що Черкаська область менша за Житомирську, вона становить 20,900 км² і займає 3,46% від загальної площі України на відміну від Житомирської області, яка займає більшу частину 4,9% від загальної площі України. Чисельність населення Черкаської області в 2013 році однакова з Житомирською обл., але в обох областях можна простежити зниження чисельності населення з 2011 по 2013 рік. Це можна пояснити міграційними процесами пов'язаними з пошуком працевлаштування та високим рівнем смертності.

Визначення щільності населення

регіон	Населення(N_i), тис осіб			Площа (S_i), тис км ²	Густота(ξ_i), осіб/км ²		
	2011	2012	2013		2011	2012	2013
Черкаська Обл.	1284,6	1277,3	1268,9	20,9	61,4	61,1	60,7
Житомирська Обл.	1278,4	1273,2	1268,9	29,9	42,7	42,5	42,4
Україна	45778,5	45633,6	45553,0	603,7	75,8	75,5	75,4

$\xi_i = N_i / S_i$, де
 ξ_i - щільність населення

Рис. 3.1. Динаміка густоти населення в

- **ВИСНОВКИ:** Отже, в аналізованому періоді густота населення як по областях, так і в країні в цілому знизилась, у зв'язку з демографічними процесами в країні. Щільність населення в черкаській області більша ніж Житомирській.
- За площею території Житомирська область більша ніж Черкаська, а кількість населення більша в Черкаській області.

Визначення коефіцієнту концентрації та диверсифікації населення
Коефіцієнт концентрації –кількість осіб на км.кв
Коефіцієнт диверсифікації-кількість км.кв на кількість осіб.

Показники	Роки	Черкаська	Житомирська	Україна
Населення(Ni), тис осіб	2011	1284,6	1278,4	45778,5
	2012	1277,3	1273,2	45633,6
	2013	1268,9	1268,9	45553,0
Площа(Si)тис.кв.км		20,9	29,9	603,7
Коефіцієнт концентрації (кконці),осіб/км.кв	2011	0,8	0,6	-
	2012	0,8	0,6	-
	2013	0,8	0,6	-
Коефіцієнт диверсифікації (кдивер), км2/осіб	2011	1,2	1,8	-
	2012	1,2	1,8	-
	2013	1,2	1,8	-

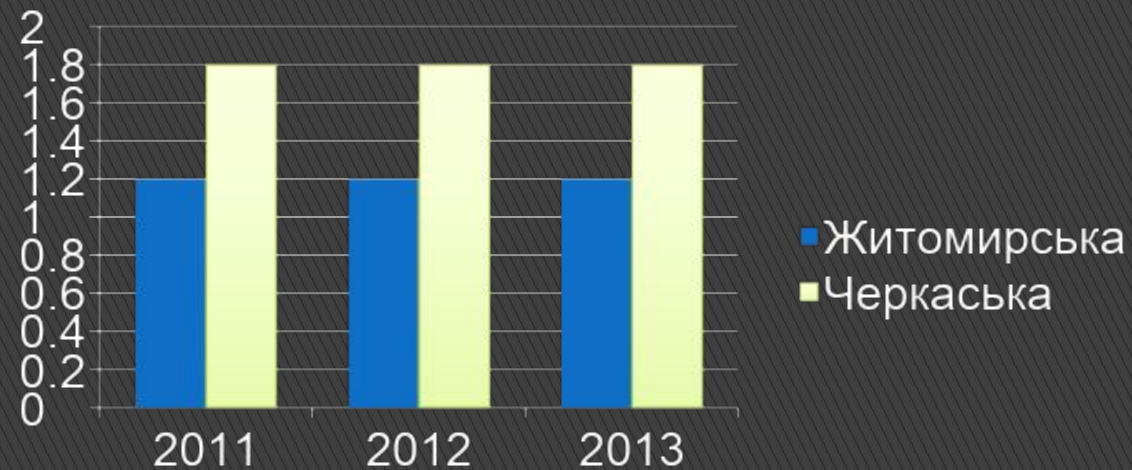
$$k_{\text{конц}} = (N_i / S_i) : (N_{\text{кр}} / S_{\text{кр}})$$

$k_{\text{дивер}} = 1 / k_{\text{конц}}$ $N_{\text{кр}}$ - чисельність населення країни $S_{\text{кр}}$ - площа території країни

▣ *Рис. 4.1.* Динаміка коефіцієнту концентрації в Черкаській і Житомирській областях в 2011-2013 рр.

Рис. 4.2. Динаміка коефіцієнту диверсифікації

- **Висновки:** Концентрація населення в Житомирській області нижча, ніж в Черкаській, проте в обох областях цей показник зменшується за рахунок зменшення чисельності населення. Але, коефіцієнт диверсифікації (розконцентрації) в Черкаській області в аналізованому періоді менший, ніж у Житомирській області, проте в обох областях він підвищувався.

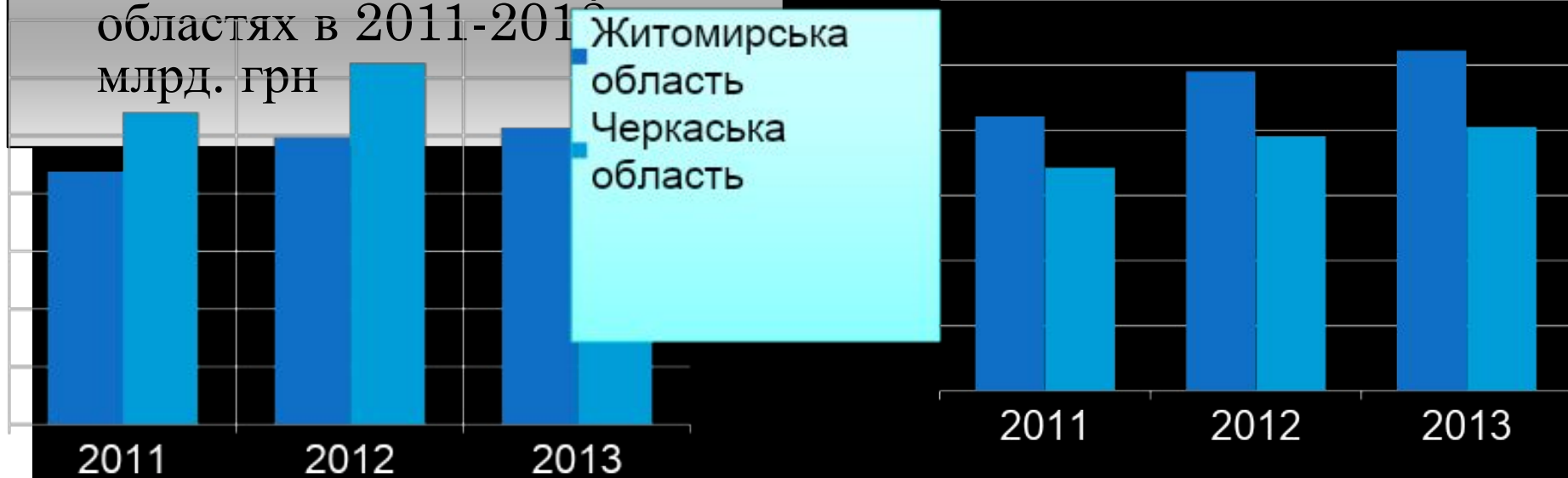
продукту

Показники	Роки	Черкаська обл	Житомирська обл	Україна
Валовий регіональний продукт млрд. грн	2011	27012	21928	1302079
	2012	31265	24 849	1459 096
	2013	33087	25676	1522657
Валовий регіональний продукт На одну особу	2011	21082	17184	19467
	2012	24 558	19 551	22675
	2013	26168	20286	23595
Темпи зростання ВРП %	2010	105,9	112,8	104,1
	2012	100,9	109,4	100,2
	2013	100,7	101,9	100,0
Темпи зростання ВРП на одну особу	2010	106,6	113,5	104,6
	2012	101,6	109,9	100,4
	2013		102,3	
		101,4		104,6

■ **Рис. .** Динаміка ВРП в Черкаській і Житомирській областях в 2011-2013

Рис. 5.2. Динаміка ВРП на одну особу в Черкаській, Житомирській областях та Україні в 2011-2013рр, грн/особу

ВИСНОВКИ: ВРП в Черкаській області в аналізованому періоді перевищував показники Житомирської області, проте показники обох регіонів є нижчими за середні показники по Україні. Загалом ВРП по Черкаській та Житомирській областях збільшується. В 2013 році ВРП на одну особу в Черкаській області становить 26168грн., а в Житомирській 20286грн. Це зумовлено тим, що з кожним роком відкриваються ще більш підприємств, заводів і т.п.. Наприклад, в Черкаській області це: ВАТ «Азот», Черкаський автомобільний завод «Богдан»; в Житомирській такі, як: ЖИТОМИРСЬКИЙ ЗАВОД ХІМІЧНОГО ВОЛОКНА, ; ЖИТОМИРСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНИЙ ЗАВОД, ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД, ВАТ РУДЬ;ЗАВОД МІНЕРАЛОВАТНИХ ВИРОБІВ,КОРОСТЕНСЬКИЙ ЗАВОД ХІМІЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Визначення кількості суб'єктів господарської діяльності на 1000 осіб населення

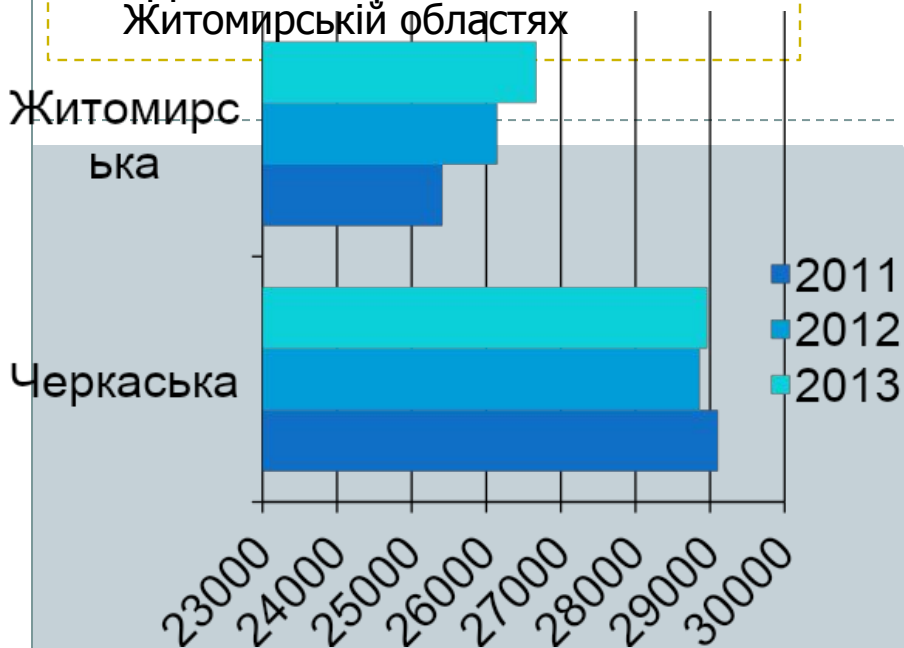
$$K_{\text{суб}} = Q_i / N_i * 1000$$

Q_i- загальна кількість суб'єктів ЄДРПОУ
Розрахунки на кінець року.

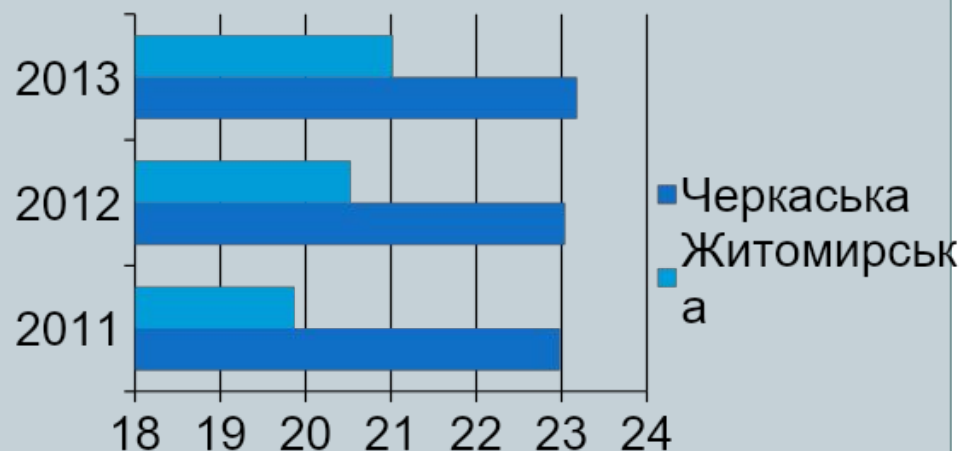
Показники	Роки	Черкаська	Житомирська	Україна
Населення, тис. осіб	2011	1284,6	1278,4	45778,5
	2012	1277,3	1273,2	45633,6
	2013	1268,9	1268,9	45633,6
Кількість суб'єктів ЄДРПОУ	2011	29105	25412	1294641
	2012	28860	26147	1323807
	2013	28963	26673	1341781
Кількість суб'єктів ЄДРПОУ на 1000 осіб населення	2011	22,98	19,87	29,63
	2012	23,04	20,53	29,80
	2013	23,18	21,02	29,99
Частка кількості суб'єктів ЄДРПОУ регіону в загальній кількості суб'єктів ЄДРПОУ по Україні	2011	2,24	1,96	100
	2012	2,18	1,97	100
	2013	2,15	1,98	100
Темпи зростання кількості суб'єктів ЄДРПОУ на 1000 осіб населення	1.07.13	100,26	100,07	100,57
	01.10.13	100,61	100,50	100,64
	01.01.14	100,82	100,41	100,73

- Рис. Динаміка кількості суб'єктів ЄДРПОУ в Черкаській і Житомирській областях

Кількість суб'єктів ЄДРПОУ на 1000 осіб населення

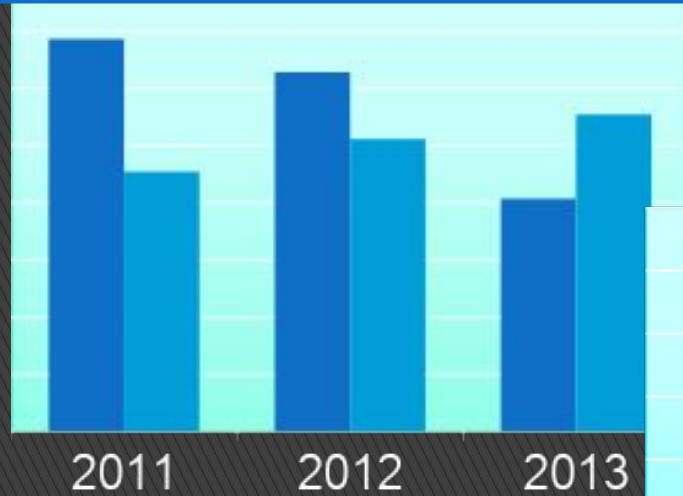
ВИСНОВКИ: З таблиці можна зробити висновок, що кількість суб'єктів ЄДРПОУ в Житомирській області в аналізованому періоді є меншою, ніж в Черкаській, показники обох областей є нижчими за середні по Україні. У вказаний період відбулося зменшення кількості суб'єктів ЄДРПОУ, що задіяні в сільському господарстві та промисловості.

Порівняння обсягів виробництва основних видів продукції

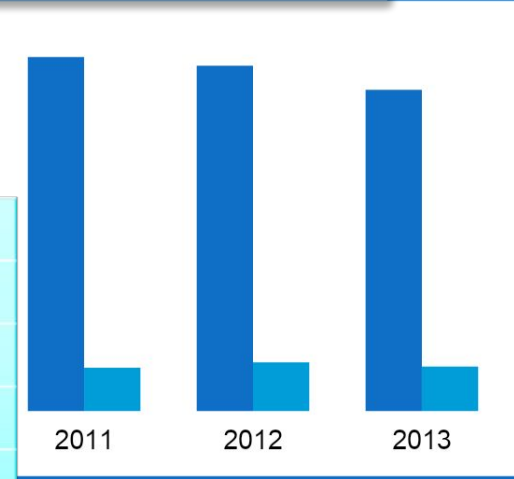
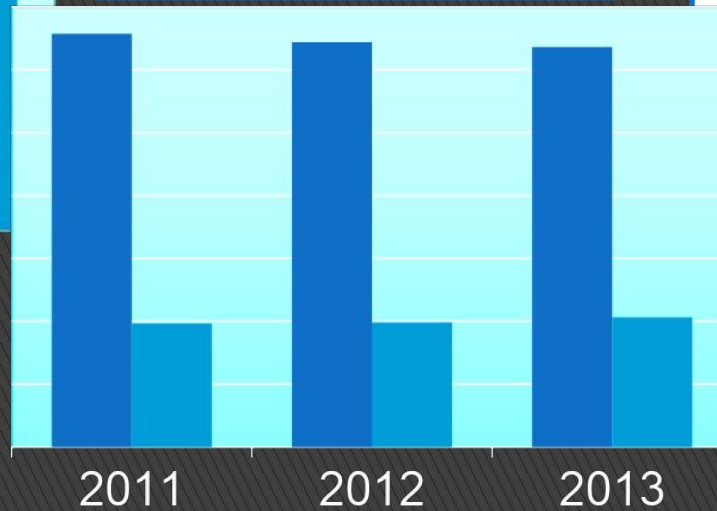
Показники	Роки	Черкаська	Житомирська	Україна
Виробництво основних видів продукції рослинництва	2011	6868,10	4540,4	120135
	2012	6287,77	5109,2	108318
	2013	4068,4	5536,9	103127
Виробництво яєць (млн.шт.)	2011	818,5	100,1	18689,8
	2012	798,3	112,9	19110,5
	2013	742,7	102,9	18239,7
Виробництво молока(тис.т)	2011	463,9	102,1	11086,0
	2012	498,5	102,2	11377,6
	2013	511,7	102,4	11256,2
Виробництво м'яса	2011	328,7	98,2	2143,8
	2012	322,0	99,0	2209,6
	2013	317,9	103,1	2234,1

Динаміка виробництва основних видів продукції рослинництва.

Виробництво яєць (млн. шт.)

Виробництво м'яса

- Черкаська
- Житомирська

висновок: Порівнявши обсяги виробництва основних видів продукції слід відмітити, що виробництво основних видів продукції рослинництва знижується в Черкаській і зростає в Житомирській області. Показники щодо яєчної та м'ясної продукції знижуються, але виробництво даної продукції переважає в Черкаській області. В цей же час зростає виробництво молочної продукції.

Порівняння обсягу та динаміки введення в експлуатацію житла за регіонами

регіон	Введено в експлуатацію житла, тис м.кв			Введено в експлуатацію житла, тис м.кв на душу населення			Темпи росту введення в експлуатацію житла, м.кв на душу населення		
	2010	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Черкаська обл	111,4	131,2	129,7	0,09	0,10	0,10	111,4	77,9	122,6
Житомирська	201,3	162,4	173,3	2,5	2,5	2,5	120,3	102,1	130,8
Україна	9410,4	10749,5	9949,9	0,21	0,24	0,22	105,0	114,29	109,8

Черкаська

- Висновки. Весь житловий фонд України в порівнянні зріс на 15,7%, при тому, що обсяг введеного житла зменшився на 39,8%. Однак необхідно відзначити, що житловий сектор є інвестиційно привабливим, особливо в містах з великою кількістю населення та туристичних містах. Проведений прогноз обсягів введення житла в Україні показує поступове його зростання. В цілому показник забезпечення житлом у середньому на 1 жителя збільшився на 28,1%, цьому сприяло і зменшення населення України.
- Рівень доступності житла залишається низьким порівняно з розвиненими країнами і потребує продуманого механізму забезпечення населення України доступним житлом, об'єднання зусиль органів державної влади, підприємств, організацій та населення.
- Дієвість держави у вирішенні житлової проблеми створить більш сприятливі умови для формування доступності житла для населення України, оскільки ціни на житло мають тенденцію до зростання.

Визначення коефіцієнту міжрайонної товарності

показники	роки	Черкаська	Житомирська	Україна
Експорт(тис.грн)	2011	8361559	4072160	540314146
	2012	7960434	4345303	543597504
	2013	6088641	4788319	500164975
Імпорт,(тис.грн)	2011	4020296	3635067	652605096
	2012	4557573	3035746	668798673
	2013	3928164	3031803	608015327
ВРП, (Тис.грн)	2011	27012000	21928000	1302079000
	2012	31265000	24849000	1459096000
	2013	33087000	25676000	1522657000
кміжр-н.тов	2011	0,0203438	0,0025	-0,010916
	2012	0,0137771	0,0067	-0,010862
	2013	0,0082654	0,0087	-0,008966

Курс валюти=7,9

кміжр-н.тов.= (Експорт- Імпорт) / ВРПі

Табл. Порівняння Експорту (млн.дол. США)
Житомирської та Черкаської областей

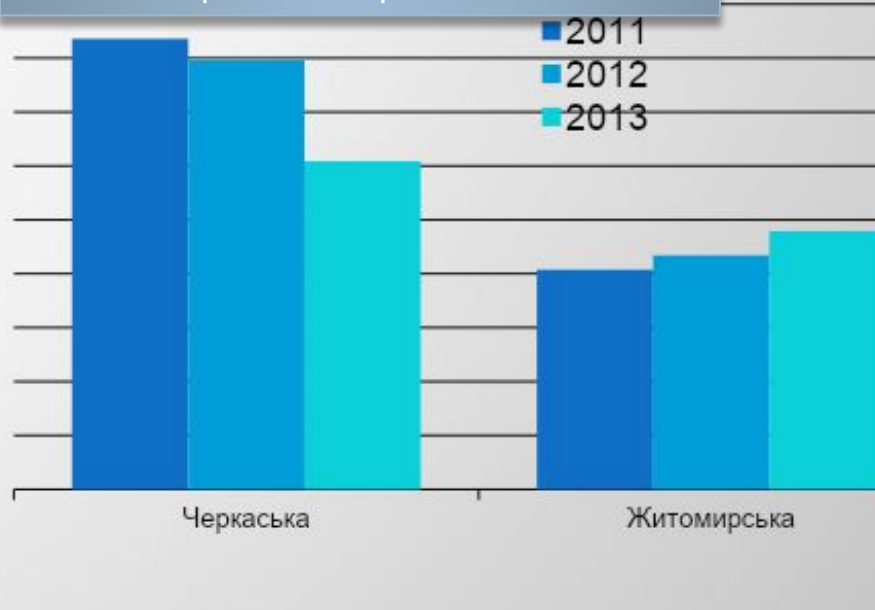
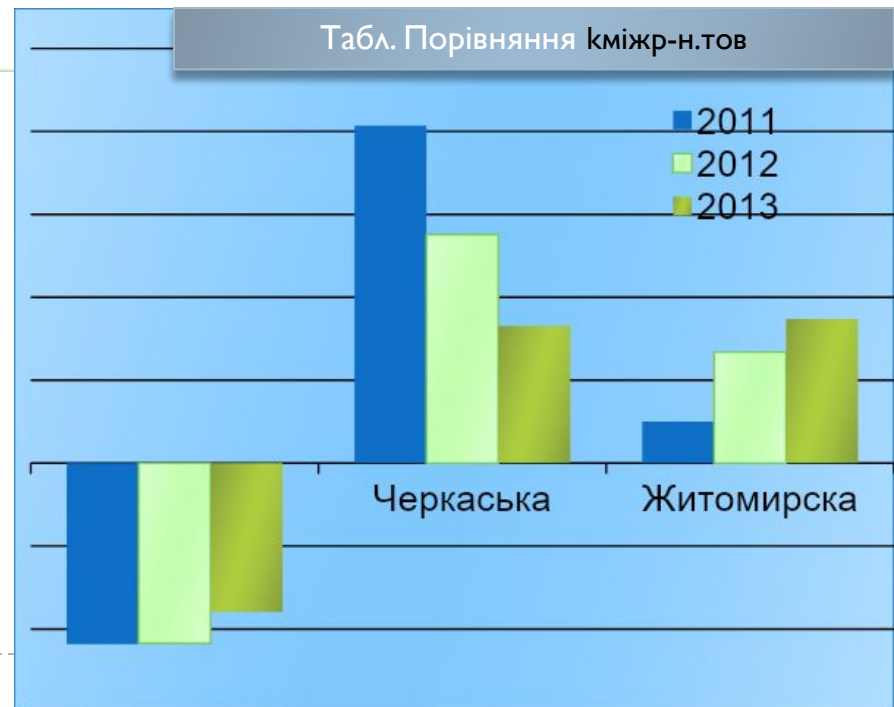

Табл. Порівняння Імпорту (млн.дол. США)
Житомирської та Черкаської областей

Висновки: Отже, проаналізувавши дані можна сказати, що коефіцієнт міжрайонної товарності в Черкаській області значно вищий ніж у Житомирській області, це є показником того, що Черкаська область може забезпечувати не тільки себе, а також інші області. Але щоб якось урівняти цей показник, Житомирській області треба збільшити кількість підприємств промислового типу.

Табл. Порівняння кміжр-н.тов

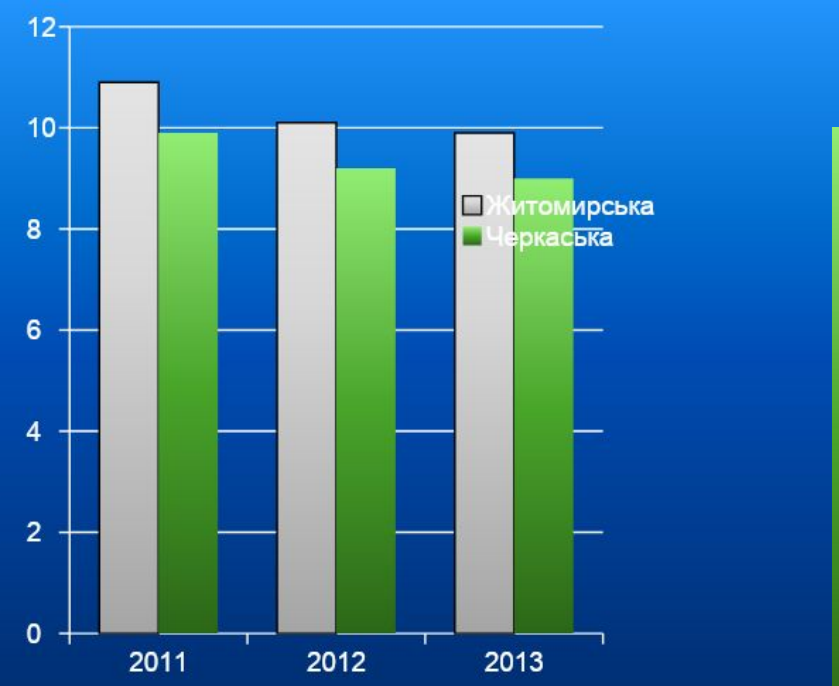
Порівняння динаміки рівня безробіття, середньомісячної заробітної плати за регіонами

Регіон	Рівень безробіття(у % до кількості економічно активного населення відповідної вікової групи)			Середньомісячна заробітна плата, грн		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Черкаська	9,9	9,2	9,0	1835	2155	2508
Житомирська	10,9	10,1	9,9	1825	2096	2314
Україна	8,1	7,9	7,5	2239	2633	3026

Рис. Динаміка рівня безробіття, у % до кількості економічно активного населення відповідної вікової групи в Черкаській, Житомирській областях та Україні в 2011-2013 рр.

Рис. Динаміка середньомісячної заробітної плати в Черкаській, Житомирській областях та Україні в 2011-2013 рр.

Висновки: Отже, за даними таблиць можна зробити висновок, що в Черкаській області рівень безробіття менший, ніж у Житомирській області. В Черкаській області за ці три роки можна простежити, що рівень безробіття зменшується. Треба відкривати нові підприємства і встановлювати платню значно більшу прожиткового мінімуму.

- 11. ОТЖЕ, ПРОАНАЛІЗУВАВШИ ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА СТАН РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ЧЕРКАСЬКІЙ І ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ МОЖНА ЗРОБИТИ ВИСНОВКИ, ЩО: ці дві області мають свої переваги.
- Житомирська область має трішки більшу територію, спеціалізується в с/г виробництві більше на рослинництво, має родючіші землі, також має потужний паливно промисловий комплекс.
- В Черкаській області на достатньому рівні розвинена хімічна промисловість, хоча багато заводів та фабрик активно припиняють свою роботу. Також в області розвинене сільське господарство, виробництво м'яса, ловля риби, заготівля ліквідної дереини.
- Розглянувши ці регіони, можна сказати, що становище в Черкаській області трішки краще ніж в Житомирській. Але розглянувши їх більше детальноше, можна зробити висновок, яка область має кращі умови для праці, життя. Є важливий чинник, який на мою думку, впливає на розвиток області. Це є середній рівень заробітних плат, він пов'язаний з добробутом самого населення і спроможності купувати вироблену продукцію.
- Тому, правильна економічна політика держави, яка буде проводитися в областях призведе до їхнього найвищого розвитку.

Дякую за увагу!!!